

JAK JÍDLO OVLIVŇUJE KLIMA

Pokud bychom se měli rozhodnout mezi nejpálčivějšími problémy společnosti, pak jedním z nich bude bezesporu prohlubující se klimatická krize. Ukazuje se, že i ty nejdramatičtější scénáře, s nimiž vědci před lety přišli, byly vlastně stále dost optimistické. Navíc to, co zažíváme dnes, je jen odvar toho, co nás čeká v budoucnosti, nehledě na další generace, pokud bude docházet k dalšímu oteplování.

Nejenže přibývá extrémních výkyvů počasí, ale prohlubují se i jejich důsledky. Jen za prvních osm měsíců roku 2023 zaznamenala jedna z nejbohatších zemí světa, Spojené státy, smutný rekord: 23 přírodních katastrof letos na americkém území způsobilo škody přes jednu miliardu dolarů. V dosud rekordním roce 2020 to bylo 22 katastrof s takto vysokými škodami.

Ač se klimaskeptikové spojení s fosilním průmyslem snaží relativizovat vědecké studie a reálné i předpokládané dopady změn klimatu, nic to nemění na skutečnosti, že na vině jsou procesy spojené s dopady průmyslové činnosti posledních dvou set let. Přestože se o problému ví již desítky let, a dokonce se o něm diskutuje na různých mezinárodních konferencích pod záštitou OSN a jsou podepisovány různé úmluvy, ve skutečnosti státy pro záchranu klimatu moc nedělají, spíš naopak.

Nejbohatší země z klubu G20 veřejně deklarovaly, že budou postupně snižovat své subvence do fosilního průmyslu, v minulém roce však do tohoto sektoru proudil rekordní obnos z veřejných rozpočtů těchto států. Ve dvaceti největších ekonomikách světa šlo v roce 2022 do uhlí, ropy a plynu rekordních 1,4 bilionu dolarů z veřejných rozpočtů. Pokrytectví politiků, kteří jednají ve vleku zájmů všeprostopujícího fosilního byznysu a s ním spojených bank, je alarmující. Překoná ho snad už jen jejich naprostá ignorace osudu většiny lidstva a budoucích generací.

Spalování uhlí, nafty a zemního plynu ale není jediným příspěvkem průmyslu k oteplování planety. Ač se o tom moc nemluví, vliv má také způsob našeho stravování. Celoplanetární potravinový systém má na planetu obrovský dopad, protože vypouští celou třetinu celkových emisí skleníkových plynů. Globální přístup k zemědělství a výživě mohou mít výrazný vliv na zpomalení celoplanetární klimatické krize. Poslední studie

tvrdí, že rostlinná strava vede k o 75 % nižším emisím způsobujícím oteplování klimatu, znečištění vody a využívání půdy než strava, při níž se konzumuje více než 100 g masa denně. Veganská strava také snižuje ničení divoké přírody o 66 % a spotřebu vody o 54 %. Z hlediska dopadů na životní prostředí se ukázalo, že je mnohem důležitější, co se jí, než kde a jak se to vyrábí. I maso s nejnižším dopadem – vepřové maso z ekologického zemědělství – je zodpovědné za osmkrát větší škody na klimatu než rostlina s nejvyšším dopadem – olejnina.

Jde jen o upřesnění poznatků, které jsou známé již desítky let, aniž by na ně globální politické elity jakkoli reagovaly. Jak by také mohly, když jsou ve vleku velkých ekonomických hráčů, mimo jiné těch, kteří mají pod palcem agrobiznis.

To je patrné také u nás. Vrcholným důkazem ignorace problémů klimatu, životního prostředí či veřejného zdraví je kampaň „Žeru masu“, která byla představena v listopadu 2022 za podpory Agrární komory, tedy průmyslové lobbistické organizace, a ministerstva zemědělství s cílem udržet stavy hospodářských zvířat. S macho zpátečnickým mottem „Jsem masožravec a nestydím se za to“ zcela záměrně zamlčuje rizika spojená s konzumací masných výrobků a ekologické dopady tzv. živočišné výroby, nehledě na nezměrné utrpení zvířat ve velkochovech. Navíc byla tato kampaň masného průmyslu financována z veřejných zdrojů.

Pokud někomu záleží na budoucnosti jeho dětí, přírodě, živých tvorech a planetě jako celku, může snížit svou uhlíkovou stopu mimo jiné tím, že změní své stravovací návyky. Omezení či vynechání masných výrobků není ve výsledku zas tak náročnou změnou. Jde jen o zvyk. Přírůsky ale pocítíte nejen na svém svědomí, nýbrž i na zdraví.

Jakkoli jsou individuální kroky důležité, samy o sobě nestačí. Je také nutné napadnout systém, jemuž jsou lidé, zvířata, příroda i budoucnost dalších pokolení naprosto ukradené, jelikož ho zajímá jedině maximalizace zisků. Je třeba bojovat proti dotacím do destruktivních oblastí byznysu agrárního, stejně jako toho fosilního. A v důsledku je třeba rozmyslet ustavování takových sociálních vztahů, které budou založeny na principech udržitelnosti, solidarity, svobody a rovnosti.